

направлена на захист інтересів учасників фонду (інвесторів), що сприятиме появі на ринку цінних паперів нових високоприбуткових інструментів сек'юритизації, які характеризуються низьким рівнем ризику.

4 Список використаних джерел

1. Бэр Х.П. Секьюритизация активов / Х.П. Бэр. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – 586 с.

2. Дзюблюк О. Особливості сек'юритизації у механізмі управління кредитним ризиком банківської діяльності / О. Дзюблюк // Вісник ТНЕУ. – 2009. - № 2. – С. 45-55.

3. Казаков А.А. Управление рисками при секьюритизации / А.А. Казаков // Русипотека [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.rusipoteka.ru/articles/>.

УДК 336.77:631.162

Н.Л. ПРАВДЮК, д.е.н., професор,
Вінницький державний аграрний університет

Формування сталої фінансової системи аграрного сектору

& Питання, які розглядаються:

- *Висвітлені проблеми фінансової системи та їх роль у реформуванні аграрного сектору економіки України.*

Ключові слова: *фінансова система, бюджетні програми, агропродовольчий сектор.*

& Вопросы, которые рассматриваются:

- *Освещены проблемы финансовой системы и их роль в реформировании аграрного сектора экономики Украины.*

Ключевые слова: *финансовая система, бюджетные программы, агропродовольственный сектор.*

& Issues that are examined:

- *The problems of the financial system and their role in reforming the agricultural sector of Ukraine were elucidated.*

Keywords: *financial system, government programs, agri-food sector.*

Постановка проблеми. Фінансова система - форма організації грошових відносин між всіма суб'єктами відтворювального процесу по розподілу і перерозподілу сукупного суспільного продукту. Взаємозв'язані ланки фінансової системи: державний бюджет, позабюджетні фонди, кредит, страхові і резервні фонди, фондочий ринок, фінанси підприємств різних форм власності; сукупність різних сегментів фінансових стосунків, кожен з яких має специфіку у формуванні і використанні грошових коштів. Поняття "фінансова система" уживається в двох значеннях: як сукупність інституцій (установ), що займаються грошовими операціями (фонди, компанії, банки), і як система фінансових відносин. Фінансова система - англ. *Financial System*, може бути визначена на глобальному, регіональному рівнях або рівні окремого підприємства.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблемам реформи та державної підтримки аграрного сектору присвятили свої праці вчені П. Гайдучський, М. Гладій, О. Гудзь, М. Дем'яненко,

С. Дем'яненко, С. Зоря, П. Лайко, П. Стецюк, В. Онегіна, Т. Осташко, П. Саблук та інші.

Актуальність теми визначається тим, що проблематика фінансової системи у аграрній економічній науці поки що мало досліджувалася. Відсутні чітке її трактування, визначення складу, підходи до розбудови. Як вказує В.М. Опарін [7], "недостатньо уваги приділяється виявленню взаємозв'язків і взаємозалежностей у функціонуванні її окремих складових, що ускладнює управління даною системою в цілому. Не вирішеними в теоретичному і практичному плані залишаються питання визначення потенціалу фінансової системи, дискусійними є підходи до трактування фінансових ресурсів, обсяги яких характеризують фінансові можливості. При цьому необхідно враховувати, що результативність фінансової системи залежить не тільки від наявного потенціалу, а й від оптимального розміщення фінансових ресурсів, їх раціонального інвестування та ефективного використання".

На думку С. Дем'яненка [1], "для того, щоб здолати або хоч би істотно скоротити 30-кратне

Фінанси

відставання від Європейського Союзу по рівню національного доходу на душу населення, Україні потрібно розвивати такі галузі, як космічна, авіаційна, суднобудівельна, інформаційні технології, медицина, освіта і інші перспективні напрями. За рахунок сільського господарства нам ніколи не вдасться це зробити... Держава повинна всіляко стимулювати розвиток конкурентних ринків як найкращого механізму, що забезпечує належний рівень цін як для виробників, так і споживачів продуктів харчування. Це дозволить сільгоспвиробникам і переробникам отримувати ринкову ціну за свою продукцію".

Президент Української аграрної конфедерації Л. Козаченко [3] вважає, що "на сьогодні потенціал України в сільському господарстві оцінюється в 10-11 мільярдів доларів США і може вирости до 40 мільярдів доларів". Ігнорувати сталим розвитком такого важливого сектору економіки не доводиться.

Інші вчені [5] вказують, що аграрний сектор є системоутворюючим для 95 % території країни, на якій живе і трудиться 27 % населення. Він покликаний забезпечити стійке забезпечення населення продуктами харчування, а промисловість

сировиною, а також продовольчу незалежність і безпеку країни. Без стійкого зростання сільськогосподарського виробництва неможливо створити раціональну структуру економіки.

Мета дослідження. Для вирішення окремих питань формування сталої фінансової системи агропромислового комплексу необхідно уточнити її теоретичні основи, місце і роль в реалізації фінансової політики держави; систематизувати інструментарій для управління фінансовими ресурсами; визначити чинники раціональної побудови.

Виклад основного матеріалу досліджень. В структуру фінансів як цілісної категорії входять декілька взаємозв'язаних ланок (інститутів), кожен з яких сприяє нагромадженню використанню відповідних грошових фондів. Фінансовий інститут - група однорідних економічних стосунків, регульованих правом і взаємозв'язаних по формах і методах акумуляції або розподілу грошових коштів. Сукупність тих інститутів, що входять до складу фінансових і інших ланок в їх взаємозв'язку утворюють фінансову систему (рис. 1).

Рис. 1. Фінансова система аграрного сектору

В схемі розглянуто фрагмент фінансової системи державного регулювання економіки з виділенням ролі бюджету, як засобу державного регулювання соціально-економічного розвитку.

Центральне місце у фінансовій системі України належить бюджетній системі, за допомогою якої утворюються фонди грошових коштів відповідних

державних і адміністративно-територіальних утворень. У фінансову систему України також включаються фінанси юридичних осіб і громадян. Фінансову систему України складають наступні фонди грошових коштів і відповідні їм правові інститути - державний бюджет, місцеві фінанси,

спеціальні позабюджетні фонди та фінанси підприємств.

Загальновідомо, що Україна по своєму природо-ресурсному і аграрному потенціалу займає провідне місце серед країн світу. Проте цей потенціал використовується українською неефективно і агропромисловий комплекс України по рівню розвитку значно відстає від передових країн світу і ЄС. Основні проблеми виражаються в наступному [2; 8]: низька конкурентоспроможність продукції і невідповідність її міжнародним стандартам якості і безпеки, залежність сектору від державного фінансування, низький рівень інвестицій.

В умовах низької економіки формування сталої фінансової системи залежить від стійкого фінансового стану, який зумовлюється впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх чинників [9].

До зовнішніх чинників відносяться мало прогнозовані зміни економічної політики уряду, інфляція, розбалансованість ринку, політична нестабільність. Чинники зовнішнього середовища є прямої і побіжної дії. Перші безпосередньо впливають на діяльність АПК: постачальники трудових, фінансових, інформаційних, матеріальних і інших ресурсів, споживачі, держава тощо. Другі відіграють роль фонових чинників: стан економіки, соціально-політичні, демографічні, культурно-історичні, нормативно-правові, природні та інші чинники.

Стратегією економічних реформ України обрано передбачуваність регуляторної політики держави: відмова від прямого адміністративного втручання в формування фінансової системи та вдосконалення земельних відносин зі створенням прозорого ринку землі, розробка ефективного механізму обороту земель сільськогосподарського призначення.

Наприклад, в ході експертного опитування визначено, що в результаті проведення земельної реформи і відкриття ринку землі сільському господарству України буде інвестовано 200 млрд. грн. Директор СП "Земельний фонд" С. Святко [6] вважає, "протягом мінімального терміну після зняття мораторію і початку обороту сільськогосподарської землі ... будуть створені нові робочі місця, збільшені доходи до місцевих бюджетів (1 % від нормативно-грошової оцінки землі)".

При розгляді аналітичного забезпечення фінансової системи акцентується увага на відсутності дієвої методики аналізу фінансової бази, яка б розкривала фінансових ресурсів, залучення яких дозволило б прискорити розвиток економіки, або перевело б основні її параметри в режим ефективного функціонування.

З цією метою окремими авторами [2] пропонується методика оцінки фінансової бази, яка є сукупністю фінансових ресурсів, що створюються в усіх секторах регіональної економіки або залучаються до неї із зовні, та визначають фінансові передумови і результати соціально-економічного розвитку.

З метою розкриття найважливіших тенденцій і проблем у розвитку аграрної економіки проводиться

структурний аналіз стану соціально-економічної ситуації. Основна увага приділяється аналізу тих процесів, які негативно вплинули на ефективність виробництва у провідних галузях економіки і рівні життя населення. Також вказуються і позитивні тенденції, які відбуваються у зв'язку з реформуванням економіки, розвитком підприємництва, виконанням програмних заходів Уряду та місцевих органів влади.

Сучасна програма економічного розвитку складається з таких розділів: загальноекономічні (зведені) показники, чисельність і зайнятість населення, розвиток сфери матеріального виробництва, науково-технічний розвиток, рівень життя населення і розвиток соціальної сфери, структурні та інституціональні перетворення в економіці, демонополізація виробництва, розвиток підприємництва, використання природних ресурсів. Всі ці показники тісно пов'язані з формуванням фінансової системи.

Висновки. На сучасному етапі розвитку фінансових відносин важлива роль належить урізноманітненню їх форм і методів, забезпеченню гнучкості щодо встановлення умов впливу на господарську діяльність сільськогосподарських підприємств.

Встановлено існування суперечливих позицій щодо визначення критеріїв системи фінансів та їх характеристик. У фінансовій системі на даний час не забезпечується рівний доступ до інформації. Інформаційна база фрагментарна, не формує повноцінної звітності. Умова успішного розвитку – перехід від спекулятивної моделі фінансової системи і фінансового ринку, залежних від зовнішніх інвестицій, до стійкої моделі, заснованої на балансі внутрішнього і зовнішнього грошового попиту, орієнтованої на інвестиції, модернізацію економіки і фінансування інновацій. Як наслідок, необхідна зміна парадигми фінансової політики, а саме збільшення норми накопичення, зниження фіскального податкового навантаження, збільшення фінансових ресурсів – що і є перспективами подальшого дослідження.

4 Список використаних джерел

1. Демьяненко С. Кака я аграрная политика нужна Украине? // Зеркало недели. - 30 апреля 2004. - № 17 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://zn.ua/articles/39727/>.
2. Державна фінансова підтримка аграрного сектору України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / І.В. Комарова; Нац. наук. центр "Інститут аграрної економіки" УААН. - К., 2009. – 20 с.
3. Козаченко Л. Потенціал сільського господарства може збільшитись до \$ 40 млрд. [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://agroconf.org/content/kozachenko-potencial-silskogo-gospodarstva-mozhe-zbilshitis-do-40-mlrd>.
4. Коренюк П.І. Ефективність відтворення природно-ресурсного потенціалу продовольчого

Фінанси

комплексу: фінансові чинники, домінуючі тенденції : монографія / П.І. Коренюк. – Дніпропетровськ: ДГФА, 2009. – 370 с.

5. Резникова О.С. Стратегии устойчивого развития в сфере государственной политики сельского хозяйства в целях обеспечения продовольственной безопасности [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://intkonf.org/ken-reznikova-os-strategii-ustoychivogo-razvitiya-v-sfere-gosudarstvennoy-politiki-selskogo-hozyaystva-v-tselyah-obespecheniya-prodovolstvennoy-bezopasnosti/>.

6. Святко С.В. результате земельной реформы в сельское хозяйство Украины инвестируют 200 млрд. грн. [Электронный ресурс]. - Режим доступа:

http://www.zsu.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3549.

7. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.04.01 / В.М. Опарін; Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана. - К., 2006. – 33 с.

8. Швець А.А., Швець М.Ю., Шлыков Е.С. Факторы обеспечения устойчивого развития АПК [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://webcache.googleusercontent.com>.

9. Шляхи реформування бюджетної системи України інноваційних засадах: [колективна монографія] / Заг. редакція Ф.О. Ярошенка. – К.: Міністерство фінансів України, 2010. – 544 с.

УДК 636:164.23:(631.151)

І.В. КСЬОНЖИК, к.е.н., доцент,
Миколаївський державний аграрний університет

Тваринництво: розвиток та перспективи залучення фінансових ресурсів

& Питання, які розглядаються:

- Проведено економічне оцінювання поточної ситуації, що склалася в тваринництві.

Ключові слова: тваринництво, м'ясопродуктовий підкомплекс, фінансування, валова продукція, державні дотації.

& Вопросы, которые рассматриваются:

- Проведена экономическая оценка текущей ситуации, сложившейся в животноводстве.

Ключевые слова: животноводство, мясопродуктовый подкомплекс, финансирование, валовая продукция, государственные дотации.

& Issues that are examined:

- An economic evaluation of the current situation in cattle was performed.

Keywords: animal, m' yasoproduktovyy pidkompleks, financing, gross output, government subsidies.

Постановка проблеми. Вітчизняне тваринництво на сьогоднішній день представляє собою важливу галузь національної економіки, яка забезпечує задоволення потреб населення в продуктах харчування і переробну промисловість в сировині, створення необхідних державних резервів тваринницької продукції, сприяє інтенсивному використанню земельних ресурсів. Але фактичний її стан упродовж останніх 20 років не відповідає потенційним можливостям і постійно погіршується.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку тваринницької галузі, а також питанням її фінансування присвячено достатню кількість наукових досліджень, результати яких відображені у працях таких видатних вчених – аграрників, як В.Г. Андрійчук, В.Я. Месель-Веселяк, П.І. Гайдуцький, О.Д. Гудзинський, Б. Пасхавер, П.Т. Саблук, П.М. Семиусов, О.М. Шпичак та багатьох інших учених. Водночас слід зазначити, що

дослідження перспектив подальшого розвитку м'ясопродуктового підкомплексу в сучасних умовах господарювання надалі потребують подальшої розробки.

Метою дослідження є здійснення оцінки економічної ситуації, що склалася у галузі тваринництва.

Результати дослідження. Під час переходу країни до ринкових методів господарювання криза охопила, насамперед, сільське господарство, найбільшого ж спаду зазнало тваринництво. Це пов'язано з тим, що в умовах ринку сільськогосподарським товаровиробникам невігідно займатися такою фінансово- та матеріаломісткою галуззю. Недосконала система ціноутворення й збуту продукції тваринництва, механізми постачання комбікормів і забезпечення ними та іншими необхідними ресурсами призвели до того, що собівартість продукції цієї сфери діяльності удвічі, а